

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tractatvs De Execvtoribvs Vltimarvm Volvntatum duorum
celeberrimorum iurisconsultorum**

Canis, Johannes Jacobus

Constantia, 1593

VD16 ZV 2896

[Prima pars principalis.]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63406](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-63406)

IOAN. IACOB. à CANIBVS

fin. ff. māda. Si non consensit, vel est legitimus
tenebitur actione negoti. quia ex necessitate
gessit. arg. l. tu. ff. de negot. gest.

S V M M A R I V M.

1. Executor aut episcopus qualiter exequi debeat testatoris voluntatem.
2. Executor legitimus, testamentario non agente agere ne possit. Et quid, si concurrat impotentia facti aut iuris. nu. 3.
4. Commissarius quando exequatur voluntatem testatoris.
5. Executore testamenti mortuo, quis exequi debet.
6. Executio testamenti, an transeat ad successorem. Et id quando.
7. Executio testamenti, quibus casibus non transeat in successorem, mortuo executore &n. 8. & 9.
10. Executioni testamenti quando succedat legitimus.
11. Executionis officium: an accrescat alijs, executore uno deficiente.
12. Executorum pars minor: an possit exequi minore parte impedita, vel exequi nolente.
13. Executor legitimus exequetur, quando testamentarij testamento dati: non funguntur officio, tempore sibi præfixo.
14. Episcopus, an exequatur, testamentario remoto, tanquam suspecto. Et quid de procuratore, prælato, & iudice delegato nu. 15
15. Episcopus exequetur commissario intra debitum tempus non agente.
16. Legata pia tempus habent exequendi semestrum.
17. Executionis tempus anni prescripti, unde inchoandum.

19. Exe-

19. Executor notoriè contumax in officio, an ultra sit expectandus: & propter moram lucro cadat.
20. Exequetur legitimus commissarius, testamentario malè executo, praeueq; arbitrato. Et qualiter se gerere debeat. vide num. 21. 22. 23.
24. Episcopus exequetur: testamentario mortuo ante executionem, vel declaratam voluntatem. Et quando præterea. num. 25.
26. Episcopus dispensat malè ablata, restituenda, erogandaq; pauperibus.
27. Rapina non est admittenda, ut inde in eleemosynam conuertatur.
28. Ablatorum varia genera.
29. Episcopus malè ablata à testatore, incerta, an possit aut debeat in ecclesiæ restaurationem cōferre, quod non ibid. & num. 31. 32. 33. 34.
30. Rapere dicitur, qui tenet eroganda pauperibus.
35. Episcopo triplex cura incumbit. Ibidem ratio, quod mala ablata incerta, possit in ecclesiæ vsum couertere.
36. Pauperibus expedit, ecclesiam reparari.

¶. Quæro tertiod, quid agere t debet episcopus, vel executor legitimus? Et responde, quod exequetur ipse. Primo, quando testator in suo testamento nullum reliquit executorem: quoniam ipse præsul, vel eius vicarius, aut oeconomicus exequetur secundum formam contentam in l. nulli. C. de episc. & cleri. & episcopo negligente exequetur Metropolitanus, vel ecclesia: ut dixi supra parte. i. quæst. 3.

I 3 dum

IOAN. IACOB. à CANIBVS

dum tamen episcopus prius monitus fuerit, ut
exequatur, & præcipue si fuerit per publicas
personas. Quod intelligo etiam si testator pro-
hibuerit suum legatum exequi per suprà dictos.
ut in auth. eo. tit. §. sin autem specialiter. &
§. seq. & §. in omnibus. & doc. in l. nulli. & l.
si quis ad declinandam. ubi Sali. quæst. 10. &
11. & c. tua. de testa.

2 † Secundò, legitimus exequetur, quando
legatarius vel executor testamentarius non
vult agere contra debitorem hæreditarium:
quia non potest nec audet: voluntasq; minime
impletur: quoniam facta monitione per prius,
ut dixi, licet prius esset in optione pauperum
seu legatariorum, conuenire hæredem: vel de-
bitores hæreditarios: aut testamentarium ex-
ecutorem, vel episcopum, seu legitimū, qui alio-
rum defectū negligentiamq; supplebit: ut no-
Spe. in §. nunc aliqua. versi. sed qualiter subue-
nietur pauperibus & per doct. in d. l. nulli. &
l. si quis ad declinandam. & c. tua. & c. Ioan.
de testament. & videtur casus in §. si quis
pro redemptione in authen. de eccl. titu-
bum. §.

† Ter-

† Tertiò exequetur legitimus, quando execu- 3
 tor, unus, vel omnes nō exequuntur impotentia
 facti: quia sunt absentes: vel impotentia iuris,
 quia sunt banniti, vel excommunicati. nam si-
 ue hoc allegetur & opponatur per ipsos lega-
 tarios, vel alios: siue per neminem, dominus
 episcopus ex mero suo officio habebit eos pro
 exclusis: & per se exequetur, vel alius ex su-
 prà dictis legitimis: vt l. nulli. §. 1. & 2. & 3.
 & l. si quis ad declinandam. §. 1. C. de episc. &
 cle. & no. Specu. in §. nunc aliqua. ver. Item
 quid si executor. & ver. quid si alter. & no.
 in c. nos quidem de testament. fa. c. sciscita-
 tus de rescript. & l. fin. C. de contrahen. em-
 ptione.

† Quartò, exequitur commissarius legiti- 4
 mus: quando executor testamentarius ante-
 quam exequeretur, est mortuus. & idem si
 plures dati omnes sint mortui: vt in authen.
 de eccl. titu. §. fin autem, qui facere l. nulli §. 1.
 C. de episc. & cler. c. tua de testamen. & plac.
 Spe. in §. nūc aliqua. ver. sed pone quia prius in
 fi. Alij vero putant, † quod imò hæres exequ- 5
 tur: ar. l. si quis. in fi. ff. de test. tut. & §. si quis

I 4 in edi-

IOAN. IACOB. à CANIBVS

in ædifi. in authen. de eccle. tit. col. 9. Et idem
in quolibet alio successore: vt c. quoniam Ab-
bas de offi. dele. Nec ob. l. nulli. quæ dicit, quod
succedit episcopus: quia intelligitur, nisi aliis
super sit: qui repræsentaret defunctum, & te-
statoris iudicium vellet impedire: quoniam
tunc episcopus, qui est subsidiarius, se non im-
pediret: quod etiam nec verum videtur: quo-
niam ex quo electa est industria persona, non
poterit fieri executio per alium. c. fin. de offi.
deleg. & ista videtur veritas in hoc casu. Plu-
rimi autem dicant, quod nec episcopus per se
complebit: nec rem pro derelicta dimittet:
sed alium loco defuncti deputabit. Quod mihi
non placet: quia non est opus dativo, ex quo su-
perest legitimus: ar. l. in cause. ff. de min.
quicquid dixerit Spec. in S. nunc aliqua. ver.

6 quid si unus tantum erat. † Reliqui putabant
legatum, velut caducum evanescere: arg. l. si
quis arbitratu. cum l. seq. & l. si seruus. ff. de
ver. obl. & c. fin. de offi. dele. Quod etiam non
videtur verum: quia duo sunt in considera-
tione, scilicet legatum, & officium executoris.
vnde licet deficiat unum: tamen aliud super-
est:

est: arg. c. cum dilect. de dolo & contuma. &
c. Pisanius. de rest. spol. & l. Celsus. s. i. ff. de
arb. Dom. autem, secundum Lap. in c. fin. §. i.
de test. lib. 6. format. quest. quando in test. con-
stitutus est executor Abbas. s. Proculi, qui est
mortuus: & dubitatur, an successor in digni-
tate exequetur. & distinguit. Eius autem di-
stinctio potest sic reduci ad conclusionem, quod
executio transit ad successorem: ut d. c. quo-
niam Abbas.

Fallit † primò, ubi præcederet nomen pro- 7
prium, & testator dixisset: relinqu, do. Pet.
Abba. sancti Proculi executorem: ut d. c.
quoniam & l. si seruus communis de stipul. ser-
uo. & instit. eod. tit. §. i.

Fallit secundò, quando † Abbas esset propin- 8
quis & consanguineus testatoris, quia præ-
sumitur, quod testator eum constiterit ratione
propinquitatis personæ: ut 12. quest. 3. pontifi-
ces: & de testa. c. requisisti. & not. glos. in d.
c. fin. §. fin. de offi. delega.

† Fallit tertio, quando esset adiecta qualitas 9
alterius dignitatis, quæ extinguitur cum perso-
na, verbi gratia, dixit: constituo executorem.

I s d. Ab-

IOAN. IACOB. à CANIBVS

d. Abb. sancti Proculi doctorem utriusq[ue] iuriis, quoniam adiectio illa habetur loco proprij nominis. De hærede tenendum esset, quod dixi. De successore teneatur, quod Dominicus rethlit.

IO Quintò, + exequetur legitimus, quando plures erunt executores: & unus est mortuus, vel exequi non vult: quoniam tunc succedit ex iuris dispositione legitimus: sicut in casu tertio supra dixi. quoniam paria sunt: nolle atq[ue] non posse: vt C. de contr. emp. l. fin. & extra de rescr. c. sciscitatus. Item, quia paria sunt nullū in testamēto dimittere executorē, vel dimissum mori, ac nolle officium adsumere: vt in authen. vt liceat matri & cui&. §. 1. col. 8. Quod firmare visus est spec. §. nunc aliqua, ver. sed si alter. Alij putant, quod commissarius superstes defuncti, voluntatem implebit, quasi melior in hoc sit occupantis cōditio: sicut in pluribus procuratoribus dici consuevit. l. pluribus. ff. de procurat. cum l. seq. & c. non iniuste. eodem titu. l. non distinguemus. §. cum II in plures ff. de arbi. + Item, quia sicut in pluribus legatarijs, quibus est legatus visus fructus,

280

vno deficiente accrescit alijs: sic uno execu-
 tore deficiente, accrescit alijs illud officium:
 arg. l. i. ff. de usufruct. accresc. l. i. C. quando non
 peren par. & l. si ex pluribus. ff. de suis legitimi-
 mis, & videtur de mente Spec. in §. nunc ali-
 qua. vers. sed nunquid, ubi plures sunt dati. Ex
 quo sequitur, quod cœptum ab uno, alter com-
 plere poterit: ut ff. de euict. l. si ideo. §. i. ff. de
 offi. procōsul. l. i. in princ. ff. ad muni. c. l. magi-
 stratus. facit ad hoc l. i. §. si plures. ff. de cura.
 bon. dando. & l. i. & 2. C. si unus ex pluribus
 tu appell. Nonnulli dicunt, quod episcopus de-
 functi executoris loco alium subrogabit ad in-
 star tutoris excusati, vel mortui: ut l. si quis ff.
 de adm. tu. l. Lucius §. cū quidā te ff. de adm. tu.
 l. si, qui petat tuto. l. proponebatur. in prin. ff. de
 indic. & C. in quib. casib. habet tutor. per tot.
 titulum. Nonnulli distinguebant: quod aut plu-
 res coniunctim constituti, & unus adimple-
 bit, quasi tunc locum habeat ius accrescendi.
 aut disiunctim, & non habeat locum. Ubertus
 verò distinguebat econtrà, quasi nō debeat co-
 gi aliquis executor. Pleri p verò cōsiderabat,
 an res & persona certa erat: & valebant

gesta

gesta per vnum. an verò erant omnia incerta:
 & tunc exequaretur episcopus. Ego verò de
 hoc dixi suprà præcedente. quæst. & 4. docu-
 mento. Et adde quod si testator expressit quod
 omnes exequerentur in solidum, vel dixit quod
 duo, vel tres, unus non poterit: ex mente Ioan.

And. & Lapi. & Dominici in c. fin. §. 1. de
 testa. li. 6. asserentium sic respōdisse omnes do-

12 ctores, quos consulerunt. † Item adde, quod si
 testator reliquit quatuor, vel quinqꝫ executo-
 res simpliciter, quod maiore parte impedita
 vel nolente, minor exequi non poterit: secun-
 dum Feder. de Sen. cōsil. 63. qui dicit nō rece-
 dendum à defuncti voluntate. & alleg. no. in c.
 2. de arbit. lib. 6. nec putat extendi debere c.
 fin. §. 1. de testa. lib. 6. quoniam à iure communi
 exorbitat. Sin autem testator quatuor fecit
 executores hac lege, vt omnes exequerentur,
 vel maior pars, cum Ioanne, qui unus erat ex
 illis: nam mortuis duobus aliis, cum Ioanne,
 poterit exequi: vt tenet Ioan. Cal. de suo cons.
 45. per text. in c. fin. §. 1. de testa. qui loqui-
 tur de cōmissariorum parte media impedita.

13 † Sexto exequetur legitimus, quando com-
 missarij

missarij testamento dati, non exequentur in tempore competente illis adsignato argum. c. cum speciali. & c. cum legitima. de appella. Quod debet intelligi, nisi maior pars obediere voluerit: quoniam ipsi stabitur, nisi minor aliquid rationabile opponat & probet: ut l. maiorem. ff. de pac*t.* c. i. de his, quae fuit à mai. par. ca. l. 3. ff. de decretis ab ordine facie. l. nulli. et l seq. ff. quod cuiusq; uniuersitatis nomine. Spe. tamen in. §. nunc aliqua. in vers. sed quid erit, si sunt plures, credit, quod episcopus uel index se non impediet in isto casu: & præcedente, nisi gratificando vel confirmando voluntatem partis illius, quæ magis rationabilis esse videbitur: ut. c. i. de transa. ff. de re iudi. l. duo ex tribus. & c. fi. extrà eo. Aut iubebit commissarios eligere tertium: ut quod maior pars fecerit, teneat: ut. ff. de arbi. l. non distinguemus. §. cum in plures. & c. suspicionis. de officio. delegati. Quod si tertium eligere nollent, ipse alium eliget. de testa. c. nos quidem. & c. tua. & c. lo & ff. de peti. hæredi. l. hæreditas.

† Septimò , exequetur dominus episc. alijsue 14 legitimus, quādo testamentarius fuerit pro sucepto

IOAN. IACOB. à CANIBVS

scepto remotus, aut postulatus: arg. l. eum, quem
C. de suspect. tuto. Comparatur enim in hoc tu-
tori vel curatori: qui si non ex fide tutelam ge-
rant, remouentur l. 1. S. ostendimus. & l. 3. S.
15 præterea. & l. 4. ff. de suspectis. Idem t̄ quoq;
fit de procuratore: ut l. post litem. ff. de pro-
cur. & extra eod. c. 3. Idem in prælato: ut ex-
tra de simonia c. licet Heli. & c. seq. & de ac-
cusa. c. qualiter & quando 2. Et idem in iudi-
ce delegato: ut c. cùm super. & c. insinuante.
de offi. deleg. & 3. quest. 6. c. suspecti. Interim
tamē donec durat cognitio, & donec remouea-
tur, gesta per talem valebunt, neq; aliquid in-
nouabitur: ut l. orphanotrophos. C. de epis. &
cler. C. de dō. l. si quis pro redemptione. benefa-
cit c. 1. de iudicij. Et hoc videtur esse verius.
Licet quidā credat episcopum in locum suspe-
cti debere alium subrogare: neq; se ulterius
impedire: sicut in locum suspecti tutoris, vel
curatoris aliis subrogatur: ut ff. de testamen-
tutela. l. si quis ff. qui petant tuto l. fi. C. in quib.
casib. habenti tutorem tutor da. potest. per to-
tum. Sed non procedit hoc casu: quia cum epi-
scopus sit legitimus, ipse debet præferri dati-

no: vt

uo: ut patet exordina. tit post rub. ff. de tutel.

† Octauò dominus episcopus legitimus, suc- 16
cedet executor, cum commissarius intra debi-
tum tempus non fuerit expeditus. Tempus
† autem debitum in legatis pijs videtur esse se- 17
mestre: ut in auth. de eccl. titul. § si autem
col. 9. in reliquis, erit anni tempus: ut l. nulli.
C. de episc. & cle. præterquam in legatis: quæ
sui natura annum tacite transcenderent: qua-
lis est constructio ecclesiae, vel hospitalis, seu
monasterij: arg. l. interdum. ff. de verb. oblig.
Sed † dubitari solet, quando dictum anni tem- 18
pus debeat inchoari? & Spe. in §. nunc aliqua.
versi. penul. putat, quod à tempore insinuatio-
nis testamenti: si causa est pia. Si verò est pro-
phana, quod à die aditæ hæreditatis. Verius est,
quod à monitione domini episc. quia cum nō re-
periatur expressè decisum, stabimus iudicis ar-
bitrio: ut c. 1. de decimis. de offic. deleg. de cau-
sis. & l. 1. C. de iure. delib. † Ex quo infertur, 19
quod si est notoriè cōrumax, quoniā bis vel ter
monitus, dixit nolle exequi, quod nō sit ulterius
expectādus: ut c. 1. de indi. & C. de tēpo. appell.
l. si. Item sequetur, quod si monitus bis, aut ter,

recus-

IOAN. IACOB. à CANIBVS

recuset exequi, maximè causam piam, quod perdat omne lucrum, quod ex ipsa voluntate suscepturus erat. Et vendicabitur per dominum episcopum cum fructibus medij temporis: ut in authen. de eccle. tit. §. si quis autem pro redemptione & §. seq. & in Spec. de instrum. edit. §. nunc verò aliqua versic. §8. queritur, in vers. legitimi.

20 † Nonò legitimus exequetur commissarius: si testamentarius male fuerit executus, maleq; arbitratus. super quo Spec. in §. nunc aliqua versicu. quid si male. tres refert opiniones.

21 Prima fuit † Roff. ex c. quintauallis. & c, veniens de iure iurau. & c. cum in causis de electione. quod episcopus non debet sequi eius arbitrium, sed factum tractare, & per se adimplere: ut l. pater. alias incipit quidam §. Papin. ff. de administ. tuto. l. ut gradatim §. I. ff. de mune. & hono. & extra de arbit. c. olim.

22 Secunda † verò est opinio, quod prædicta procedent, quādo certum fuerit, quod commissarius male fuerit executus. Sin autem sit dubium, putat recurrendum ad arbitrium boni viri. c. licet. ultra medium. de regularibus &

tran-

transcuntibus ad religionem. l. fin. C. de con-
trahen. empt. l. hæc venditio. ff. eod. tit. l. si so-
cietatem. §. arbitrorum. ff. pro socio.

Tertia est † opinio, quod si fuerit executus, 23
quod tanquam officio functus, amplius non ar-
bitretur: arg. L. index. ff. de arbit. l. differen-
tiæ. de offic. delega. c. in literis. sed si non est ar-
bitratus, tunc cogendus erit arbitrari: vt
ff. de arbit. l. quid tamen. de testam. c. tua.
de electione. c. cum te. prope si. sed omnes opin.
coniugendæ sunt: vt veritas habeatur inci-
piendo ab ultimo ad primam & secundam.

† Decimo, dominus episcopus vel alius le- 24
gitimus commissarius exequetur, si commis-
sarius prius mortuus fuerit quam exequere-
tur, vel eius voluntas declaretur: quoniam ipse
dominus episcopus declarabit: vt d. l. nulli §.
l. C. de episc. & cle. c. tua nos. de testam. & in
authen. de eccl. tit. §. qui autem. Quanquam
nonnulli dicerent, hoc legatum in causam quasi
caduci fore, quod minimè verum est: vt dixi
suprà circa. 4. casum. Et inde Spec. in §. nunc
aliqua. ver. sed pone, quod prius. 7.

Vndecimo, commissarius † legitimus exe- 25

K quetur

IOAN. IACOB. à CANIBVS

quetur quando cōmissarius viens exequi non
vult neq; eligere: quoniam episcopus vel com-
missarius legitimus exequetur: ar.l.i. C.dein-
stii. & substi. sub conditione factis. & l.Titius.
ff. de condi. & demon. Et si non coget ipsum
arbitrari vel declarari, quos pauperes eligat:
sed per se declarabit aut permittet legatum de-
ficere. Albertus tamen Papi. quem refert Spe.
in. 5. nunc aliqua. ver. quid si ille. 8. & vers.
sed an cogi, 9. tenet, quod imo episcopus nō exe-
quetur. sed coget remedij pretorijs. s. captis pi-
gnoribus, & mulctis impositis ipsum cōmissa-
rium dicere voluntatem suam, & eligere: ut
l.certum i.responso. ff.de confessis. & l.i.s.ex
hoc. ff. de ventre inspiciendo. & hoc, ne le-
gatum deficiat: ar. ff. de arbit. l.labeo. & d.
l. i. C. de institut. & substiut. sub condicio-
ne fac. & l.Titius. ff. de condit. & demon.
& ita tenuit Ioan. Blancus & Ioan. And. in
addi. Spec.

26 † Duodecim dō. episcopus dispensabit male
ablata restituēda in pauperes: ut l.id, quod pau-
peribus C.de epis. & cle. & c. cum tu. de r̄su-
ris & ista fuit op̄i. Host. quam tenet Io. An.in
c.fi.

c. fi. §. 1. de testa li. 6. dicens & quum sibi videri,
 quod episcopus sibi reseruaret absolutionē &
 dispensationem in tali casu. Et ratio est, quia
 cuique aliis facile foret evitare onus restitu-
 tionis, dicendo se soluisse. Item, quia pauper
 recipiens donarium, confiteretur recepisse so-
 lidum, vel aureum: vel recipiens 10. denari-
 os, confiteretur. 10. libras. Item, quia quisque
 seipsum absolueret à peccato. & eandem opī.
 tener mag. Gerard. Heremitanus per rationes
 impugnabiles: ut refert. Fed. de Se. consi. 38.
 & Lap. in cle. 1. de peni. & remis. quando
 esset de hoc consuetudo: quae etiam per se sola
 sufficeret. Pro ista opī. inducitur c. cum sit.
 de Iudeis. ubi Iudei non possunt erogare bo-
 na incerta: sed illud est speciale: quia Iude-
 us ab hoc videtur esse suspensus, sed secus
 forte in alio. Item, inducebatur. 1. q. 1. c. non
 est putanda. + ubi dicitur, quisquis non de- 27
 bet rapinam facere, ut inde faciat eleemo-
 synam. sed hoc concludit, secundum Vgo. ibi.
 Arch. tamen in c. fi. §. 1. de test. li. 6 & 14. q.
 s. non sane tenet, quod idem testator posset illa

K 2 erogare

IOAN. IACOB. à CANIBVS

erogare pauperibus per seipsum. c. tua. de te-
sta. l. ergo etiam per alium executorem in testa.
deputandum. ad hoc facit. c. cum tu. de usuris
¶ 14. quest. s. c. pe. ¶ fin. ad fin. 21. quest. 4.
si quis Romipetas. 12. quest. 2. de laicis. C. de e-
pisc. ¶ cler. l. 3. in authen. de eccl. tit. ¶ si quis
¶ quod not. Ioan. Vin. ¶ Bernar. in c. cum sit
de Iudeis. ¶ Inn. in c. quia pleriq; in 1. gloss.
ad fin. de immunitate ecclesiarum. ¶ sequi-
tur Pau. in Cle. 2. S. huiusmodi. ver. iure. de
priui. Ioan. Calde. ¶ Recupe. de sancto Minia-
to: qui sic consuluerunt. Ioan. verò de Lig. pu-
tabat op̄i. Hostien. veram de æquitate: op̄i. ve-
rò Archi. veram de rigore. Lap. verò in cle. 1.
28 de pœni. ¶ remis. concordat sic. Quædāt sunt
malè ablata incerta, in quibus transfertur do-
minium in possessorem, nec competit repetitio:
ut 14. quest. s. non sanè. ¶ iste potest distri-
buere tanquam dominus. ¶ sic loquitur Ar-
chi. Aut non transfertur dominium: ¶ com-
petit repetitio: ¶ tunc procedit op̄i. Hostien.
quia non dominus dispensare non potest. ¶
29 hoc placet Dominico. Suboritur tamē dubita-
tio, an dom. episcopus habens potestatem
dispen-

DE EXECVT VLTI. VOLVN. 96

dispensandi male ablata incerta, possit illa re-
tinere pro ecclesi& reparatione? & quod non
possit, multiplicit probatur. Onus enim im-
positum domino episcopo, non remittitur, si di-
spensandum in vnam rem, non conferetur in
eam sed in aliam, de iureiur. c. eam te. de deci-
mis. tua 2. sed ista debentur pauperibus c. cum
tu. de usuris & 14. quest. 5. non sane. ergo re-
manet onus, si sunt eccl. persoluta. Secundò,
quia tenens eroganda pauperibus, illa dicitur 30
rapere 47. dist. sicut hi. & facit c. non est pu-
tanda. præallegatum. Sed episcopus tenet pro
fabrica, ergo non bene. Tertiò, quia nemini 31
consulendum est cum alterius iniuria & ia-
ctura c. locupletari. de reg. iur. libr. 6. nec præ-
textu pietatis committi debet impietas 30. quest.
1. c. nosce. unde licet reparare ecclesiam, pium
sit: non tamen cum iactura pauperum id exer-
cendum est. + Quartò, quia soli principi licet 32
conferre cum alterius præiudicio. 9. quest. 4. c.
tunc verò. de excess. præla. ad hoc. de relig. do-
mib. c. constitutus. sed episcopus non est prin-
ceps: ergo in præiudicium pauperum hoc mi-
nimè poterit. + Quintò, quia cum alterius iuri 33

K 3 detra-

IOAN. IACOB. à CANIBVS

detrahitur, exigitur consensus omnium, quē
lēduntur. c. quod omnis de regu. iu. li. 6. sed pa-
peres non consentiunt: ergo &c. Sexto, quia
34 iura determinant, per quos, & de t̄ quibus ec-
clesia debet reparari: vt. c. i. 9. de his. de ecc.
& di. & non dicit de his bonis: ergo de eleemosy-
na pauperibus debita, non reparabitur. In
35 t̄ contrarium vero allegatur quod possit, quia
æqualis cura episcopo imminet de tribus: vide-
licet, de pauperibus alendis, ecclesijs reparan-
dis, & sustentandis ministris ecclesiarum. 83.
dist. c. i. 12. q. 2. c. aurum. 10. q. 2. hanc con-
suetudinem. 12. quest. i. episcopus ecclesiarum.
sed ecclesia est vnum de his: ergo reperitur
de alio coæquali. Secundò, quia bona ecclesia-
rum sunt pauperibus obnoxia, sicut illicite
acquisita: vt. d. c. aurum. 16. q. 1. c. fi. sed epi-
scopus potest dare licentiam &c. vt. 12. q. 2.
bonæ rei. & de donationib. ca. apostolice. ergo
de illicite quæsitis idem poterit facere. Tertio
ad idem facit. 16. q. 1. ca. eccl. & c. statui-
36 mus. t̄ Quartò, quod possit, facit, quia expedit
pauperibus ecclesijs reparari, in quibus obla-
tiones recipiuntur ad pauperum alimoniam:

vt 12.

vt. 12. q. i. habebat, Quintò similiter expedit pauperibus ecclesias reparari, in quibus conueniunt fideles: & inuitantur ad pauperum subventiones, & alia pia opera. Sextò quia ecclesia pauperes, sunt in numero pauperum cum suis ministris, ne populo desit spirituale alimentum, verbi Dei. 8. q. i. audacter. de offi. or. inter cætera. ergo poterunt recipere. Io.. An. dixit disputatam questionem Bōn. per fratrem Pontium: & cōclusum, quod episcopus potest, si ecclesia indiget, & non habet unde pauperib. satisfaciat aliunde. Si vero pauperes fame pereunt & ecclesia non indiget, sed habet unde sibi subueniat, secus est. & ita sequitur Io. And. & disputando tenuit d. Recuperus de sancto Miniato, & Dom. in c. fin. §. I. de testa. lib. 6.

S V M M A R I V M.

- I. Executoris commissarijue datui munus & officium summatim compendioseq; & eleganter.
- ¶. Quāro † quartō, quid agere debet executor commissariusq; datius? Et Specu. in §. nūc aliqua. ver. datui. tenet, quod gubernare se debet ad modum testamentariorum.

K 4 Nam